ВТОРО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ЙОНКОВ ВАПЦАРОВ”
гр. Варна, ж.к. „Възраждане”; 052/506272 – канцелария; e-mail: info-403543@edu.mon.bg

(П)
ПОДПИС
Утвърдил:.....
Адриана Петрова
Директор на Второ ОУ „Никола Й. Вапцаров“

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЧИЛИЩНАТА СИСТЕМА ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

Програмата за намаляване броя на безпричинните отсъствия, преждевременното напускане и отпадане от училище на Второ ОУ „Никола Йонков Вапцаров” - гр. Варна е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи и определените приоритети за развитие в сферата на средното образование. Програмата конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и преждевременното напускане на училище на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система.

Програмата е въведена с влизане в сила на ЗПУО от 2016 г. Изпълнява се ежегодно в съответствие със заложените в нея дейности и възникналите в хода на учебния процес нужди и проблеми. За постигането на добър, високоефективен резултат е необходима ежедневна, целенасочена, последователна и устойчива работа с учениците, с риск от отпадане от образователната система, както и с членовете на техните семейства. Второ ОУ „Никола Йонков Вапцаров” - гр. Варна има изработена добра политика в това отношение и споделя добри практики. Един от успешните модели е сформирането на училищен екип за обхват и задържане на учениците в училище. Провеждат се ежедневни разговор на класен ръководител, психолог, заместник – директор и директор с родители и ученици в риск.

I. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на училищното образование на младежите като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности.
2. Разработване, изпълнение и мониторинг на цялостна и интегрирана политика за повишаване на обхвата в образователната система въз основа на междусекторно

сътрудничество при ясно разпределение на отговорностите и взаимодействие между различните равнища на управление.

3. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях.

4. Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

5. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.

II. МАРКЕРИ ЗА ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА УЧЕНИК В РИСК ОТ ОТПАДАНЕ ОТ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА

Идентифицирането на ученици в риск от отпадане от образователната система е важен процес, който може да помогне за предотвратяване на загубата на образователни възможности. Някои от ключовите маркери за идентифициране на такъв риск включват:

1. Ниско ниво на академични постижения - Ученици, които редовно получават ниски оценки или не успяват да покрият основни изисквания, са сред най-рисковите групи. Проблеми с разбирането на учебния материал често водят до загуба на мотивация.

2. Често отсъствие или неявяване на училище - Прекомерното отсъствие или честото закъснение са сигнал за възможни проблеми с ученето или интеграцията в училищната среда. Това може да е свързано с липса на подкрепа вкъщи или други социални фактори.

3. Липса на ангажираност в учебния процес - Незаинтересованост, липса на активност в клас и отказ от участие в училищни дейности също могат да сигнализират за риск от отпадане.

4. Проблеми с поведението - Ученици, които имат чести конфликти с учители, връстници или администрацията, както и тези с повтарящи се дисциплинарни нарушения, са сред тези, които могат да отпаднат.

5. Социално-икономически фактори - Семейства с ниски доходи, икономически затруднения или липса на достатъчно ресурси за образование често създават среда, в която детето е под риск.

6. Липса на подкрепа от страна на семейството - Недостатъчна подкрепа и интерес към образованието от страна на родителите или настойниците могат да доведат
до спад на мотивацията у ученика.

7. Психологически и емоционални проблеми - Стрес, депресия, тревожност или други емоционални състояния, които пречат на способността на ученика да се съсредоточи и да учи.

8. Чести смени на учебни заведения - Постоянната смяна на училищата може да причини дезориентация и трудности в адаптацията, което да доведе до желание за прекратяване на образованието.

9. Липса на подкрепа и насърчаване в училището - Недостатъчна комуникация между ученик и учител, липса на подходящи методи на преподаване и индивидуално внимание могат да доведат до загуба на интерес и отпадане.

10. Трудности с езика - Ученици, за които езикът на обучение не е роден, може да изпитват трудности с разбирането и участието в учебния процес, което ги поставя в риск.

11. Промяна в поведението на ученика - ранни индикации за отпадане като закъснения, отсъствия, проблеми с дициплината, взаимоотношенията в клас, понижаване на интереса към учебния процес и др.(наблюдение на учители, кл. р-ли, съученици, психолог, родители);

12. Наблюдение върху семейството от педагогическите специалисти – нездравословна семейна среда;

13. Получаване на сигнал от друга институция – Отдел Закрила на детето, МКБППМН, Районно управление на МВР и др.

III. АНАЛИЗ НА ОСНОВНИТЕ ПРИЧИНИ ЗА ОТСЪСТВИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ И ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО ИМ НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕТО.

Отсъствията на учениците от училище и отпадането им от системата на образованието е във фокуса, визията и стратегията на Второ ОУ „Никола Йонков Вапцаров" - гр. Варна. През годините се полагат много усилия за задържането на учениците, въпреки това немалка част от тях се случва да напуснат образователната система.

Като основни причини за отсъствията и отпадане от училище при учениците във Второ ОУ „Никола Йонков Вапцаров" се открояват:

- Отсъствия;
- Слаб успех;
- Семейни, социални или финансови причини;
- Учениците, които трудно се справят с материала постепенно губят интерес към учебния процес, което води до безпричинни отсъствия от училище;
- Закъснения и отсъствия на ученици от отдалечените квартали на града, както и от други населени места;
- Учениците от социално слаби семейства, са принудени да работят и то не само през летните месеци и ваканциите;
- При семейства в риск е занижен контролът от страна на родителите, което поставя в риск от отпадане и самите ученици;
- Масово заминаване на учениците заедно със семействата си зад граница.

IV. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

1. Признаване на проблема и решимост на първо място той да се смекчи, и ако е възможно да се предотврати, а след това преждевременно напусналите да бъдат повторно интегрирани в образованието.
2. Приоритетно стратегическо планиране и провеждане на политики, ориентирани към предоставяне на услуги и осигуряване на подходяща и ефективна подкрепа за преждевременно напусналите училище и за онези, които работят с тях.
3. Проява на творчество, новаторство, гъвкавост и желание за промяна от страна на хората, педагогическите специалисти и учениците при решаване на индивидуалните проблеми, пред които са изправени преждевременно напускащите училище и младежите в риск.
4. Проява на мотивирано и активно отношение към образованието от педагогическите специалисти и учениците при формиране на знания, умения и отношения в българското училище и младежите.

V. КЛЮЧОВИ ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ ОТ УЧЕНИЦИТЕ

Дейности	**Отговорник**	**Срок**	**Индикатори**
Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, позитивна атмосфера на взаимоотношения и управление. Разработване и изпълнение на политики в училище.			
Изработване на годишен план към стратегия за развитие на Второ основно училище „Никола Й. Вапцаров“ – гр.	Комисия, определена от директора	Септември 2026 г.	Изготвен план за стратегия за развитие на

Разработване и реализиране на мерки за проследяване на отсъствията на учениците/ежемесечни справки, писма	Заместник директори; Психолог; Класни ръководители	2026/2027 г.	
Дейности на класният ръководител: -разработва при необходимост план за обща подкрепа за ученик допуснал голям брой по неуважителни причини, застрашен от отпадане; -информира родителите за допуснатите отсъствия на ученика; -информира дирекция „Социално подпомагане" за ученици, допуснали повече от 5 отсъствия по неуважителни причини в рамките на месеца; -Задължава ученика да го уведоми своевременно при необходимост да отсъства по здравословни причини и в срок от 3 дни да представи медицинска бележка; -предварително получава: а) бележка от спортен клуб за участието на ученик в спортна изява; б) заявление от родител до него и до директор за отсъствие на ученика по уважителни причини; в)ксерокопие от разрешение на директора, подадено за отсъствие на ученика по уважителни причини. - информира месечно	Класни ръководители	2026/2027 г.	Брой разработени планове; Брой проверени статуси на ученици в електр. Дневник; Брой проведени общи родителски срещи и индивидуални консултации и др.

родителите за отсъствията и успеха на ученика, за спазване на училищната дисциплина; - следи за редовното посещаване на консултациите и допълнителните занимания с учениците от класа; - провежда индивидуални консултации с ученици и техните родители, съобразени с техните проблеми; Провежда в ЧК беседи, в съответствие с плана на класа.			
Създаване на ЕПЛР – обща и допълнителна	Директор, Зам. директор, Психолог, Кл. р-ли, Учители	Целогодишно и при необходимост	
Дейности на училищен психолог: -провеждане на обучения, свързани с превенцията на риска от преждевременно напускане на училище; -картотекиране на ученици в риск с превенция за задържането им в училище.	Психолог	2026/2027 г.	Брой обхванати ученици спрямо общия брой ученици в училище
Актуализиране на регистъра на ученици, застрашени от отпадане и мерки за работа с тях: изготвяне на списък, изготвяне на план за личностно развитие на всеки ученик.	Класни р-ли; Психолог;	2026/2027 г.	Изготвен регистър Планове за обща подкрепа
Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците	Класни р-ли; Психолог;	2026/2027 г.	

Организиране на извънкласни и извънучилищни дейности – клубове по интереси и др.	Ръководители на групи	2026/2027 г.	
Работа по проекти- общински, национални, международни	Директор; ЗДУД; координатор на проект	2026/2027 г.	
Дейност за въздействие върху вътрешната мотивация на ученика - обсъждане на възникнал проблем от ученика и класния ръководител и получаване на подкрепа за разрешаването му; - използване на посредник при решаване на конфликт в училище; - индивидуална подкрепа от личност, която уважава(наставничество)	ЗДУД; Психолог; Класни р-ли	2026/2027 г.	
Повишаване качеството на образование като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и за предотвратяване на преждевременното напускане на училище			
Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище;	Директор; Комисия за квалификационната дейност	Съгласно плана за квалиф. Дейност	Сертификати, удостоверения
Иновативност в преподаване на материала чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост;	учители	2026/2027 г.	
Планиране и реализиране на ориентирано към потребностите на всеки ученик обучение;	Учители; Класни ръководители	2026/2027 г.	

Анализиране на: - резултатите, от обучението по отделните предмети спрямо очакваните резултати; - резултати, получени от оценяването на входните нива от учителите през 2025/2026г.- брой изготвени анализи на изходни нива, олимпиади, конкурси и НВО и набелязване на мерки за повишаване на успеваемостта.	Класни ръководители	2026/2027 г.	
Достъп до качествено образование за ученици със СОП			
Подобряване на възможностите за обучение на ученици със СОП – осигуряване на допълнителна подкрепа	Класни рък-ли; Учители; Ресурсни учители; психолог	2026/2027 г.	Брой разработени планове за подкрепа на личностното развитие; Брой разработени индивидуални планове и програми
Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността			
Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничеството с училищното ръководство: - активно включване	Училищно ръководство; Педагогически специалисти; Социални асистенти	2026/2027 г.	

родители от Обществения съвет в дейности по превенция на рискове от отпадане на ученици; - активно включване на родители в подготовката и провеждането на училищни мероприятия; - актуализиране на състава на Обществения съвет; - Провеждане на дни на отворени врати с привличане на родителите и работодателите като участници – домакини. - провеждане на различни училищни инициативи с активното участие на родителите с цел задържанед на учениците в училище; - Провеждане на активна кампания по превръщане на училището в желана, комфортна и приятна територия за младите хора;			
Сътрудничество с различни институции – Дирекция „Социално подпомагане“, отдел „Закрила на детето“, община Варна, РУО Варна, областна администрация Варна, Окръжен съд, Трето РУ на МВР	Директор; ЗДУД Психолог; Класни рък-ли	2026/2027 г.	Брой проведени срещи
Инициативи за подпомагане на ученици в риск от техни съученици	психолог	2026/2027 г.	Брой инициативи
Организиране на благотворителни акции за подпомагане на социално слаби деца	Учители; Класни ръководители ;	2026/2027 г.	Брой организирани акции и дарителски кампании

Участие и ангажираност на учениците в живота на класа и на училището			
Актуализиране на състава на Ученическия съвет чрез включване на ученици с прояви на агресия, с отсъствия по неуважителни причини и с наложени санкции	Психолог; Ученически съвет	До 30.10.2026 г.	Списък с актуални участници
Включване на ученици с прояви на агресия, с отсъствия и наложени санкции в провеждане, организация и изпълнение на извънкласни и извънучилищни дейности.	Класни ръководители; учители	2026/2027 г.	Брой ученици
Дейности на екипи за съвместна работа на институциите - взаимодействие на институциите по прилагане на комплекс от мерки за предотвратяване на ранното отпадане на ученици от училище; - регулярен обем на информация между ангажираните институции и координиране на действията им при налагане на законови санкции на родителите, чиито деца не посещават училище; - проследяване упражняване правото на децата на задължително образование при пътуване и миграция; -обмен на информация и контрол по издадените медицински бележки за извиняване на отсъствия на учениците.			

Настоящата Програма за превенция на ранното напускане на учениците от училищната система през учебната 2026/2027 година е приета с Решение № 16 на заседание на Педагогическия съвет от 11.09.2026 г. и е утвърден със Заповед № РД-09-991/14.09.2026 г. на директора на училището.